

Sahl Kirkes Messehagel

Et historisk klenodie

Messehagelen er syet af dronning Anna Sophies brudekjole, og den bærer egentlig på en på mange måder tragisk historie.

se nærmere i dette lille hæfte.

Messehagelen har i 2002 - 03 gennemgået en tilbundsgående restaurering på Selskabet for Religiøs Kunst gennemført i samråd med Nationalmuseet.

**Restaureringsarbejdet er sponsoreret af
Minna & Niels Due Jensen, Ormstrup Gods**

Anna Sophie Reventlow

Anna Sophie Reventlow blev født i 1693 på godset Clausholm ved Randers. Faderen var en af den tids mægtigste mænd storkansler Conrad Reventlow. Moderen var Sophie Amalie von Hahn. Anna Sophie har levet et stille liv som adelsfrøken på Clausholm, og man ved kun meget lidt om hendes barndom. Efter faderens død i 1708 blev Moderen boende på Clausholm.

Kong Frederik IV tog under pesten i København i 1711 ophold på Koldinghus. Her afholdt han flere hofballer og maskerader, hvor den jyske adel var inviteret. Maskeraderne var meget populære på den tid og var kongens store fornøjelse, det blev også Anna Sophies. Der er mange fortællinger om kongen, der blev dybt betaget af den smukke adelsdame. Her vil vi citere Erik Torms beretning. Han var kongens lakaj og blev senere både etatsråd og borgmester i København. Han var øjenvidne til begivenhederne i sommeren 1712. Her citerer vi hans dagbogsoptegnelser omkring forløbet:

"Sidst i Snapsting 1712 kom

Kongen til Viborg, var der i 3 Dage, logerede hos Biskop Deichman. Den 24. Juni rejste han til Clausholm, Skanderborg og Boller. "Den 26de blev Comtesse Reventlau af Kongen medtaget til Schanderborg, derefter toge de til Boller; bekom Titel af Fyrstinde af Slesvig, forblev der den Sommer til i October".

Anna Sophies bror, Christian Ditlev Reventlow stod Kongen nær, og søsteren Christine Sophie og hendes Mand Greve Ulrik Adolph Holstein havde arbejdet kraftigt for at få forbindelsen i stand. Det er vel sandsynligt, at disse personlige bånd mellem parterne har været medvirkende til forløbet, men Frederik d. IV tog Anna Sophie til hustru til venstre hånd, han var jo allerede gift med prinsesse Luise af Mecklemburg-Güstrow, som fra tronbetigelsen i 1699 havde titel som landets dronning. Kronprinsen den senere Christian d. VI var søn af dronning Luise, og det blev fatalt for Anna Sophie. Efter dronning Luises død lod Frederik IV sig vie med Anna Sophie til højre hånd, og hun blev dermed dronning af Danmark Norge. Hun fik dog

Anna Sophie Reventlow 1693 - 1743

aldrig rigtig anerkendelse i befolkningen og slet ikke ved hoffet og hos kronprinsen, da han i 1730 efter faderens død besteg tronen. Kronprins Christian og især kronprinsesse Sophie Magdalene havde et yderst anstrengt forhold til Anna Sophie. Sophie Magdalene anså både dronningekrone og trone for besmittet, så de blev kasseret.

Anna Sophie blev af Christian d. VI forvist til sit barndomshjem, Clausholm, hvor hun døde i 1743.

I Frederik d. IV sidste leveår var pietismen på fremmarch i

Europa, og den kom til Danmark via Slesvig Holsten og hoffet med kongen i spidsen støttede dens udbredelse.

Frederik IV oprettede i denne forbindelse

Vajsenhuset i 1727.

Han led i de sidste år af et skrantende helbred, og både han og Anna Sophie blev dybt grebet af bevægelsen. Alle Anna Sophies børn døde inden de var 2 år, og det så omgivelserne og hun selv i alt fald i

hendes seneste år som Guds straf.

Anna Sophie blev som nævnt aldrig anerkendt ved hoffet som Danmarks dronning, men besøger man Reventlowernes hovedsæde, Altenhof, lidt syd for Eckernförde får man et helt andet indtryk.

Her hænger adskillige malerier af hende bl. a. det her viste. Hun er Reventlow familiens stolthed. Hun blev dronning af Danmark, og hun er den eneste danske dronning, der er født i Danmark.

Messehagelen er udført i mørkerød silkevelour med sølvbroderier langs kanten og yderligere en utraditionel frynse ca. 2 cm bred. Midt bagpå er messehagelen udsmykket med et latinsk kors formet af et sølvbånd. Forstykket er forsynet midt på med et naturfarvet silkebånd under sølvkniplinger.

Halskant er på veloursiden påsyet et 8 mm bredt vævet sølvbånd. Vrangsiden er forsynet med foer af damasklignende lys brokade. Alle materialer er originale og stammer fra 1600 og begyndelsen af 1700 tallet. Messehagelen bruges kun ved de store højtid.